

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Sylvia Smolková

**Remeselné práce – Hladkovacia výšivka a vyšívanie hladkovaním
podľa nákresu 1. časť (Pracovné listy)**

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Sylvia Smolková

Kontakt na autora UZ: ZŠ s MŠ Lipovce, Lipovce 125,
zssmslipovce@gmail.com

Názov: Remeselné práce – Hladkovacia
výšivka a vyšívanie hladkovaním
podľa nákresu 1. časť (Pracovné
listy)

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** < Mgr. Alena Vargová >

ISBN 978-80-565-0746-9

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1. Tradície výšivkárstva	4
2. Materiál a pomôcky na hladkovacie vyšívanie	5
3. Základné techniky vyšívania	7
4. Úprava a údržba výšiviek	12
5. Zhotovenie jednoduchých výšiviek podľa návodu a ich praktické využitie v konkrétnych výrobkoch:	12
a) POZDRAVY K RÔZNYM PRÍLEŽITOSTIAM: VALENTÍN, VEĽKÁ NOC,	12
VIANOCE	12
6. Zdroje	17

1. Tradície výšivkárstva

Vyberte správnu odpoveď a vyriešte tajničku, ktorá ukrýva názov jedného zo stehov hladkovacej výšivky. Zo zvyšných písmen vytvorte názov látky, ktorá sa používa na vyšívanie. Pomôžte si internetom.

1. Tradičným oblečením našich starých mám bol:

P: kroj

K: kostým

2. Na všedný deň bol kroj ozdobený výšivkou:

R: málo

A: bohato

3. Na všetky spoločenské príležitosti (svadby, krstiny...) sa používal:

N: obyčajný kroj

Ú: sviatočný kroj

4. Najbohatší a krásne farebne vyšíty kroj mala:

T: nevesta na sobáš

A: žena bežne

5. Jednoduchšie výšivky sa používali aj pre mužov najmä na:

V: mikiny

I: košele

6. Okrem odevov sa výšivkami ozdobovali aj napríklad:

A: závesy

K: obrusy

1.	2.	3.	4.	5.	6.

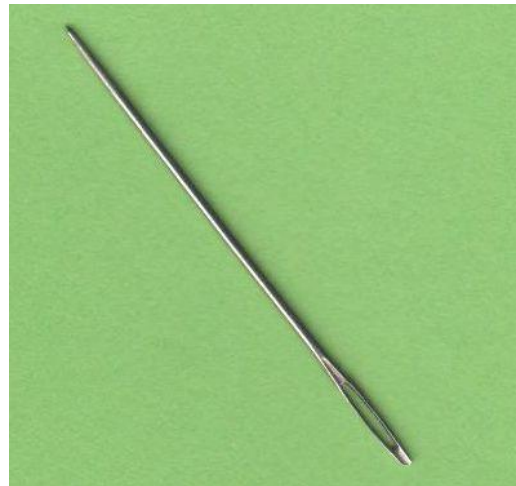
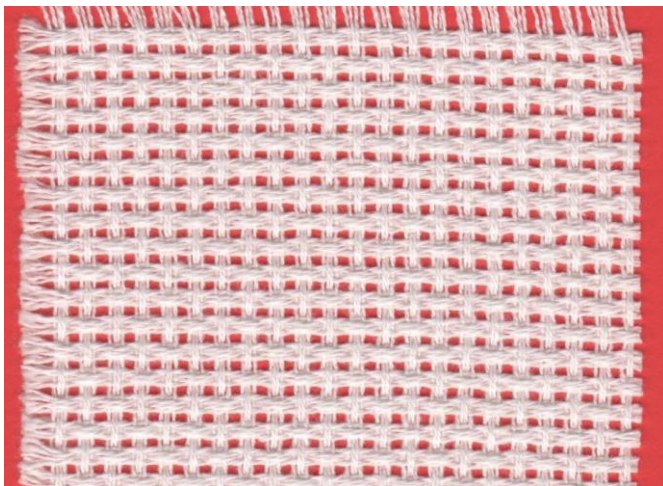
Tajnička:

Látka:

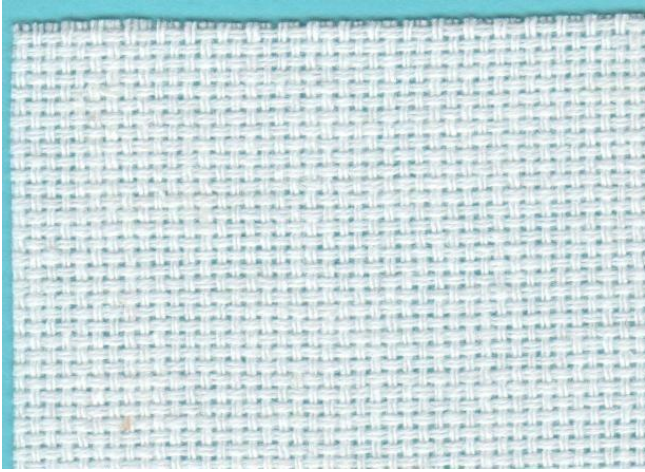
2. Materiál a pomôcky na hladkovacie vyšívanie

Pozorne si prečítajte nasledujúci text a k obrázkom dopíšte názvy tkaniny, priadzi a pomôcok, ktoré používame pri vyšívaní.

„Materiál, na ktorom vyšívame dekoračné a úžitkové výrobky je najčastejšie hrubá štvornitková kanava, jemnejšia kanava a panama. Priadzu na vyšívanie si volíme podľa hrúbky tkaniny. Na hrubú kanavu môžeme použiť napríklad vlnu. Na vyšívanie dekoračných predmetov z panamy alebo jemnejšej tkaniny najčastejšie používame perlovku alebo mulinku. Hrúbku a veľkosť ihly volíme podľa materiálu, na ktorý chceme vyšívať a podľa hrúbky vyšívacej priadze. Najviac sa používa krátka tupá ihla s väčším uškom. Ak pracujeme s hrubšou tkaninou, do ktorej treba ihlu silnejšie vtlačať, môžeme použiť aj náprstok. Pri vyšívaní väčších a náročnejších vyšíviek je vhodné použiť vyšívací rám (vyšívka je lepšie napnutá)“.

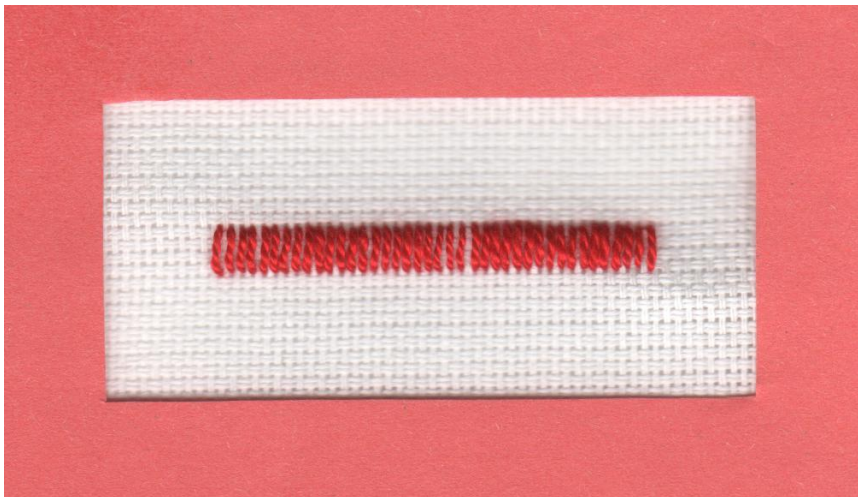
.....

3. Základné techniky vyšívania

a) Prečítajte si nasledujúci text a v každej vete zakrúžkujte z dvojice podčiarknutých slov jedno správne slovo.

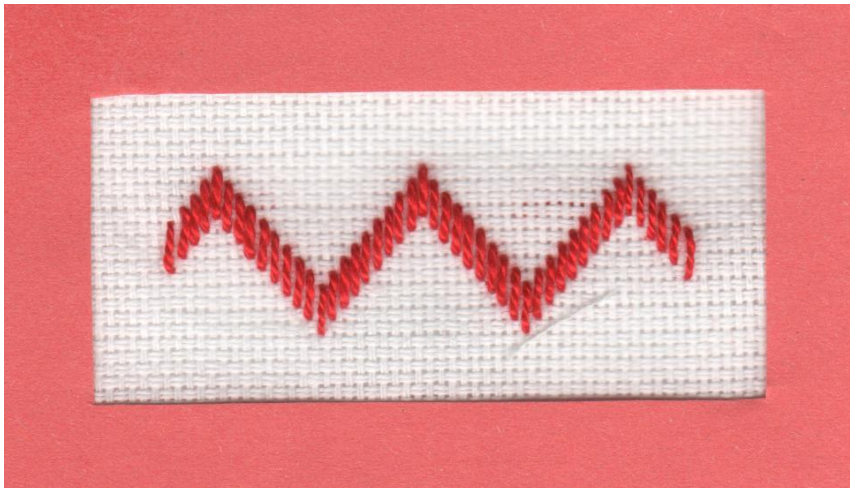
„Hladkovanie je po krížikovej výšivke druhá / piata najrozšírenejšia technika vyšívania na Slovensku. Nevyžaduje si profesionálnu zručnosť a možno ňou zhotoviť velké / malé množstvo pekných vzorov. Hladkovanie je plná výšivka, pri ktorej sa stehy ukladajú rôznobežne / rovnobežne, husto a pravidelne vedľa seba (obr. 1). Výšivka sa robí zľava doprava / sprava doľava. Často je hladkovaná výšivka doplnená aj iným druhom výšivky, napríklad krížikmi / kvietkami. Hladkovaním sa nazýva zrejme preto, že vytvára hladké plné / hladké poloprázdne plôšky. Striedaním výšky stehov vznikajú rozličné základné vzory ako napríklad zúbky, striešky alebo chodníky / schodíky (obr. 2). Hladkovanie môže byť jednofarebné ale aj viacfarebné / dúhové (obr. 3). Hladkovanie môžeme využiť aj pri vyšívaní jednoduchých vzorov podľa nákresu / podľa krížikov.

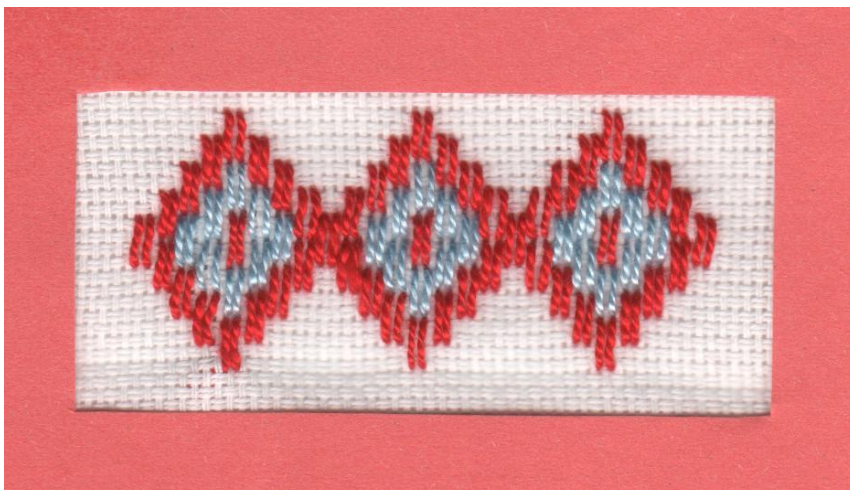
obr. 1 Hladkovanie v rovine

obr. 2 Hladkovanie v zúbkoch

obr. 2 Hladkovanie v tvare krivinky

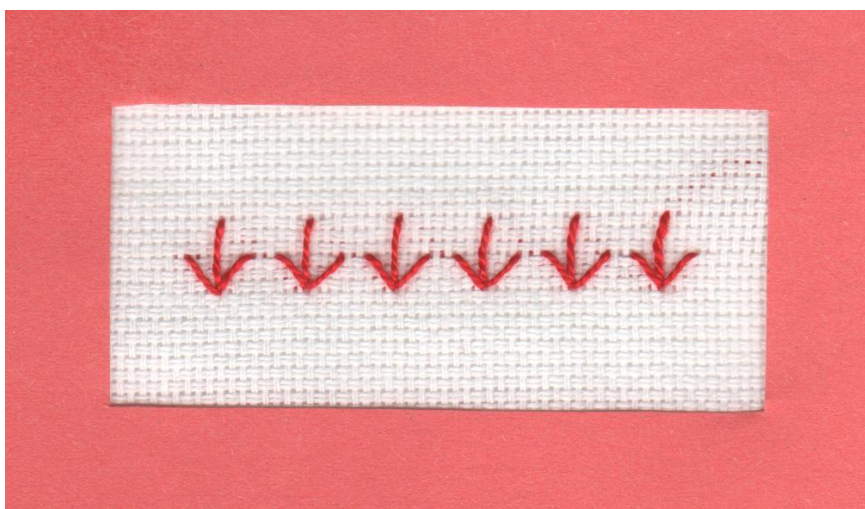

obr. 3 Dvojfarebné hladkovanie

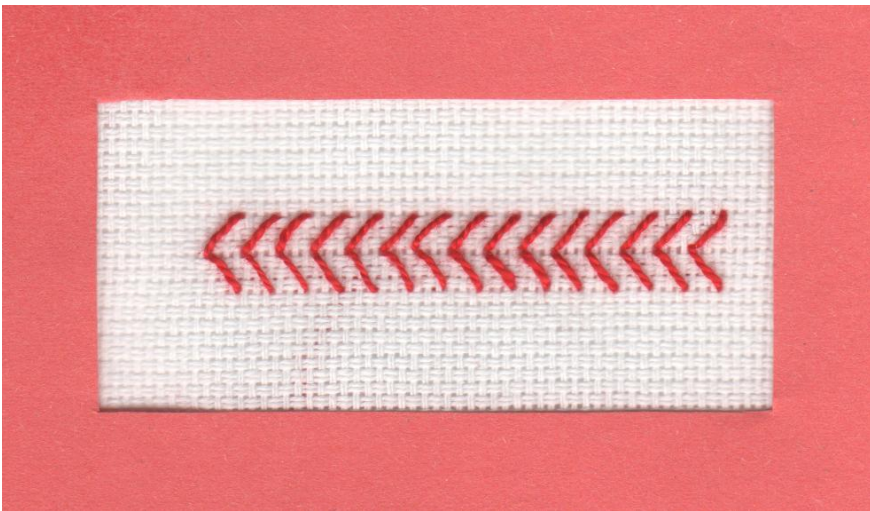
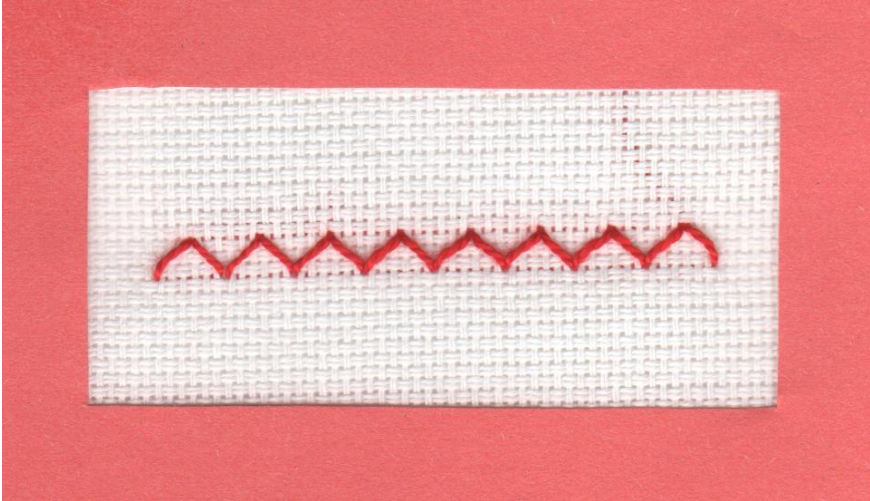
b) Na nasledujúcich obrázkoch sú ukážky rôznych stehov, ktoré sa používajú pri hladkovacej výšivke: krivinka, krivinka so strieškou, krivinka šitá proti sebe, prútik, hviezdička, kuracie stopy, mešterka a retiazka. Ku každému obrázku doplňte z vybraných stehov správny názov.

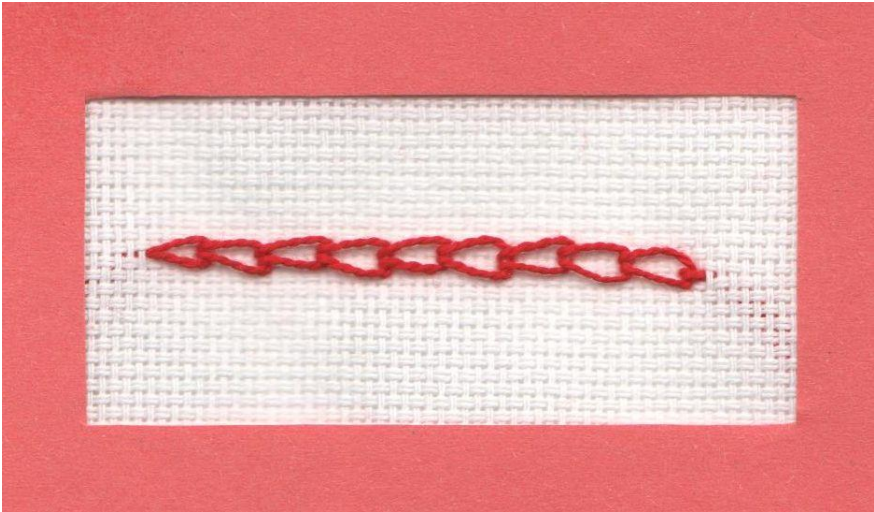

.....

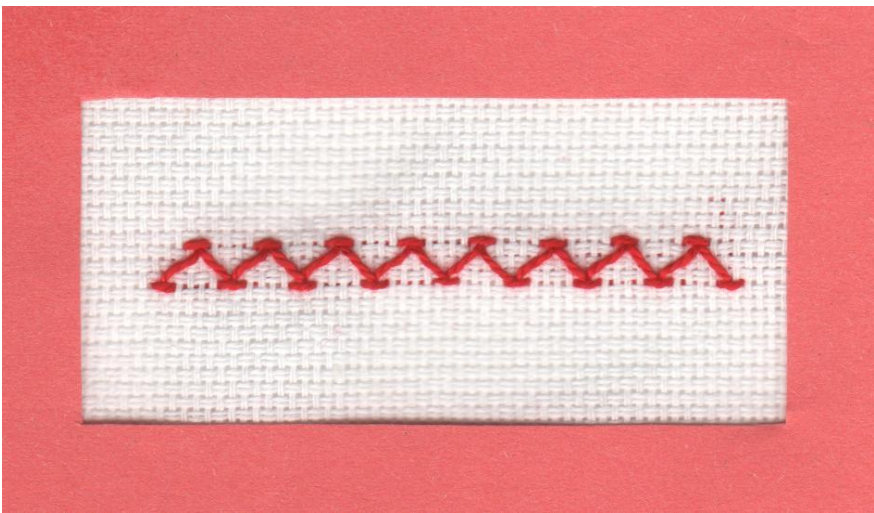

.....

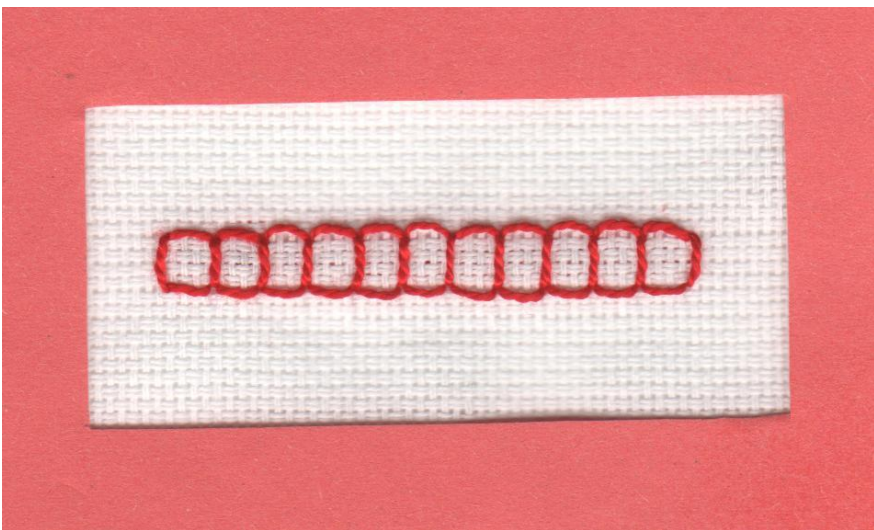

.....

.....

.....

4. Úprava a údržba výšiviek

V každej vete doplňte chýbajúce slovo. Pomôžte si slovami pod textom..

Pranie a žehlenie výšiviek je pri ich dokončení, pretože zásahom by sme mohli náročnú výšivku znehodnotiť. Perieme ju v bežných prostriedkoch stláčaním, nedávame výšivku do práčky. Žmýkame ju len Vysušíme ju rozloženú alebo Žehlíme ju ešte z rubovej strany, najlepšie cez nejaké tenké čisté

Pomôcky:

neodborný, dôležitý, prací, zavesený, zľahka, náročný, jemný, vlhký, nikdy, plátno

5. Zhotovenie jednoduchých výšiviek podľa návodu a ich praktické využitie v konkrétnych výrobkoch:

a) POZDRAVY K RÔZNYM PRÍLEŽITOSTIAM: VALENTÍN, VEĽKÁ NOC, VIANOCE

Hladkovaciu výšivku môžeme použiť na výrobu obrázkov s rôznymi motívmi, ktoré sa potom dajú všestranne využiť. Môžeme nimi napríklad ozdobiť vlastnoručne vyrobené pozdravy k rôznym príležitostiam a potešiť tak svojich priateľov. Pripravíme si pomôcky na vyšívanie: kúsok panamy (kanavy) s rozmermi 10 x 10 cm, farebné mulinky, tupú ihlu a nožnice (obr. 4).

obr. 4

obr. 5

Na panamu (kanavu) si ceruzou nakreslíme vzor, ktorý chceme vyšívaf (obr. 5) a potom ho vyšijeme. Ak chceme mať výšivku peknú aj z rubovej strany nerobíme na nej žiadne uzlíky. Pri každom začínaní necháme voľne visieť aspoň 4 - 5 cm mulinky. Po vyšítí niekoľkých stehov si výšivku otočíme a visiaci koniec mulinky zašijeme tak, že zachytávame len rubové stehy výšivky. Zvyšnú časť mulinky odstrihneme. Hotovú výšivku (obr. 6) podľa potreby vyžehlíme. Pripravíme si ďalšie pomôcky: biely a farebný papier, nožnice, lepidlo, ceruzu, fixu (obr. 7). Z farebného papiera vystrihneme obdĺžnik s rozmermi asi 16 x 22 cm, z bieleho papiera vystrihneme ďalší o trochu menší obdĺžnik. Oba obdĺžniky preložíme na polovicu. Na farebnom obdĺžniku si nakreslíme ovál a vystrihneme ho. Na ozdobenie si môžeme vystrihnúť ešte oválny pás z bieleho papiera, ktorý nalepíme okolo otvoru. Pod otvor môžeme napísať ľubovoľný text. Na vnútornú stranu pozdravu nalepíme vyšitý obrázok a prekryjeme ho bielym obdĺžnikom.

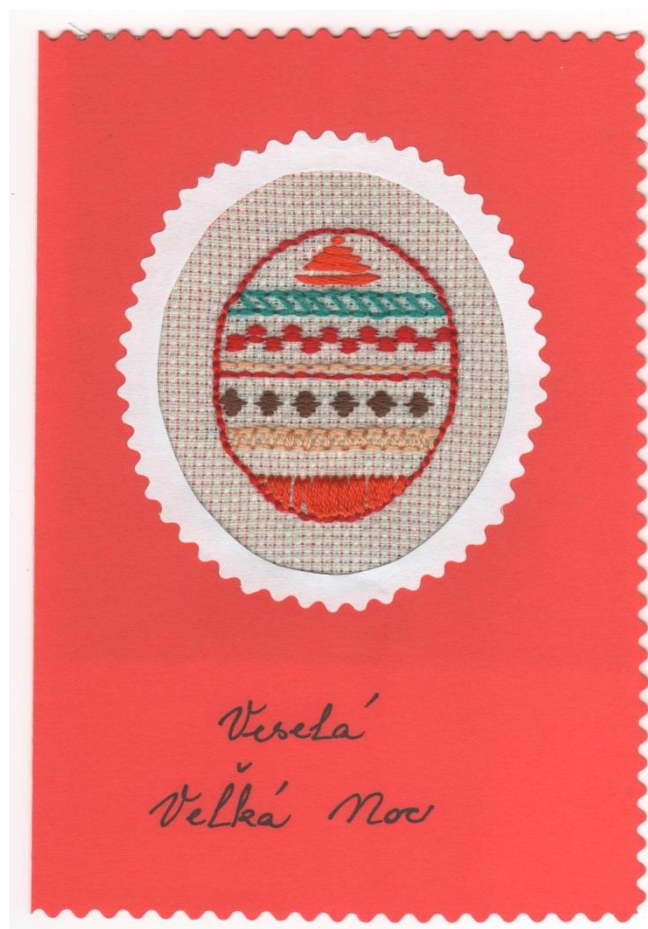

obr. 6

obr. 7

Pozdrav k Velkej Noci je hotový (obr. 8).

obr. 8

Rovnakým spôsobom si môžeme vyrobiť ďalšie pozdravy k rôznym príležitostiam, napríklad k Valentínovi a k Vianociam. Nákresy (obr. 9, 11) si prekreslíme ceruzou na látku a hladkovaním vyšijeme obrázky na panamu alebo kanavu. Z farebného papiera si vyrobíme pozdravy, nalepíme na ne vyšité obrázky a dopíšeme ľubovoľný text (obr. 10, 12).

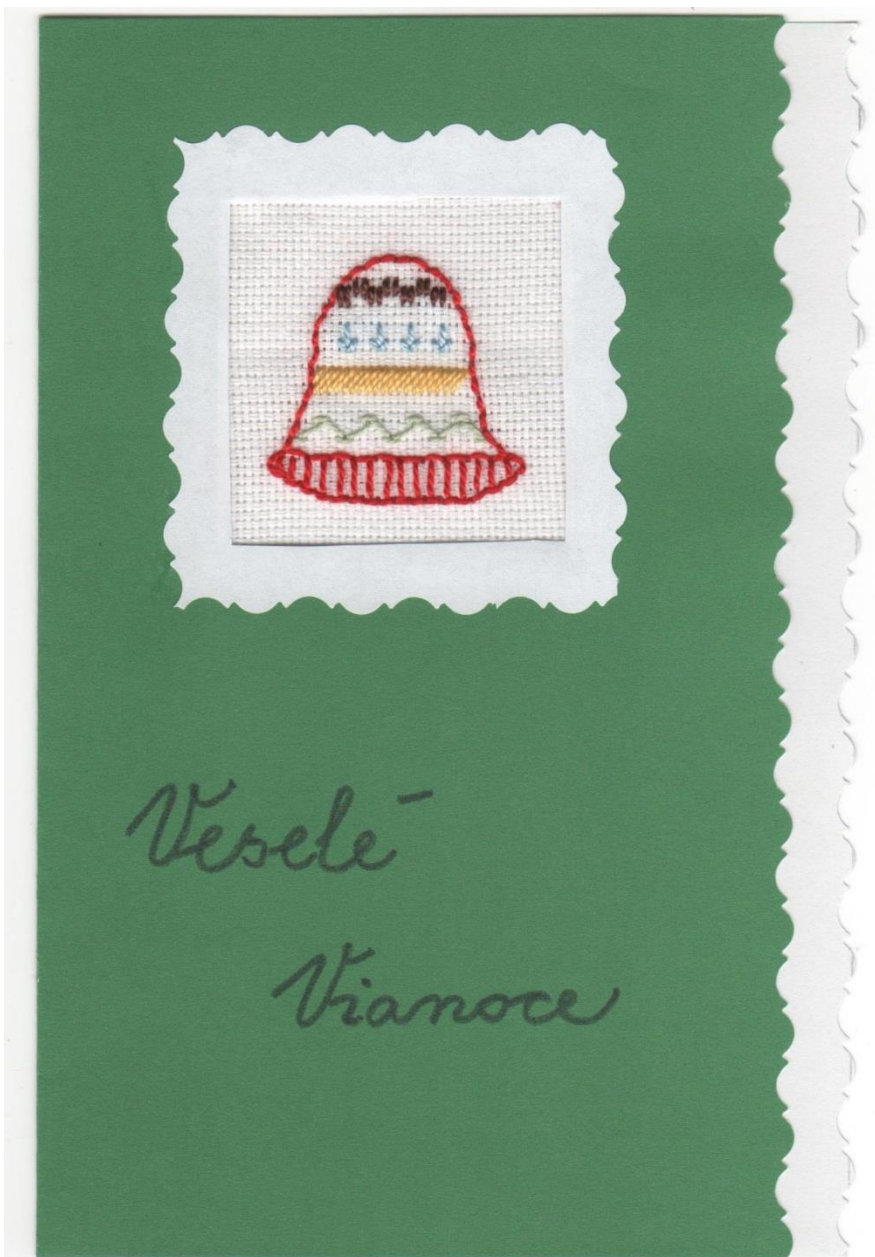
obr. 9

obr. 10

obr. 11

obr. 12

6. Zdroje

Vlastný archív

Duchoňová Milina, Vyšívame, ALFA 1976

Mannová, Marta Vyšivky, PRÁCA – Vydavateľstvo a nakladateľstvo ROH, 1973

http://2.bp.blogspot.com/_N9VbSwSS31s/S6xDtcHu5qI/AAAAAAAAAGDM/T7fF3Xit9Ps/s320/630272_01.jpg (náprstok - str.6)

http://www.sici-centrum.cz/img_detail/50.jpg (rám na vyšívanie - str.6)

http://xszemesbolt.hu/uploads/shop/xszemesbolt.hu/termek/57564_thumb240.jpg (kanava - str.6)